

Meie Aeg

Nr. 12
1935

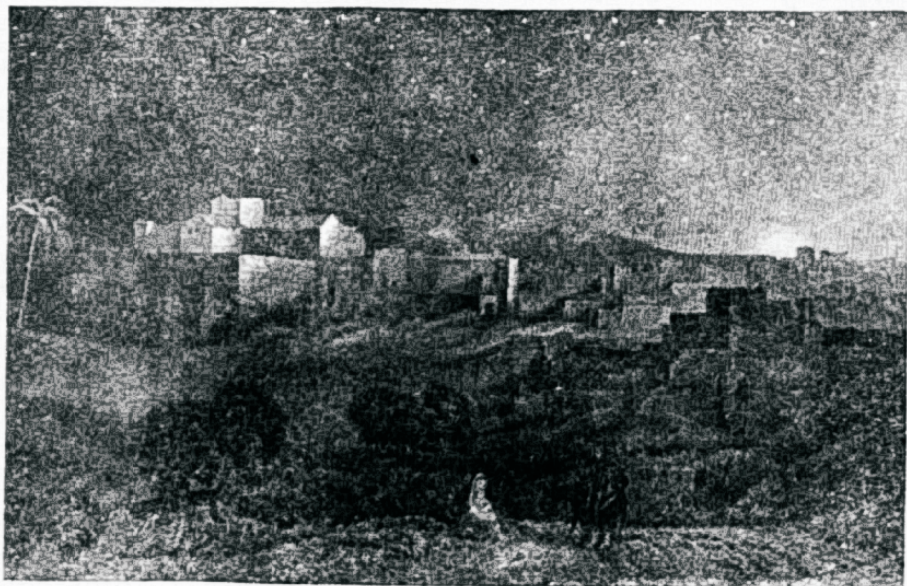

JEEBUS KRISTUS

oma pooldajate ja vastaste arvustuses

Meie ajal on Jeesus Kristus jällegi waimse wõitluse keskpunktiks. Jällegi esitawad paljud tuhanded selle wana küsimuse: „Mis teie arvate Kristusest, kelle poeg ta on?“ Ja jällegi leiab Jeesus palju pooldajaid, kes on tema ja ta õpetuste poolt täie meelekindlusega, ja ka palju wastasteid, kes wõitlewad tema ja ta õpetuste vastu juurima wihaga. Wõitlus on tänapäew niivõrd terawnenud, et keegi ei saa enam olla erapooletu. Jeesuse Kristuse juures lähewad wainud lahku. Jeesus on weel tänapäew komistuskiwiks, ta on paljudele langemiseks, aga ka paljudele ülestõusmiseks.

Ilma, et wõtame teatava seisukoha jelles wõitluses, tahame küsida, millised täiesti kindlad tulemused on annud see Jeesuse poolt ja vastu wõitlus Jeesuse isiku enda kohta otjustuses? Esimene, mida wõime märkida, on Jeesuse isiku kindlaks-tegemine ajaloolise isikuna. Seda ära jätata, et Jeesus on elanud, oleks ju kibestunud wastastele, juutidele wäga soowikohane. Nad oleksid ka jeda teinud. Aga jeda ei saa, sest muistsed rabbid on maininud Talmudis kahes kohas, et Jeesus Kristus on elanud, ja pealegi on ajalookirjutaja tõestanud Jeesuse ajaloolisust. Tacitus kirjutab: „Seal on kristlased, kes nimetawad end Kristuse nime järele, kes tapeti keiser Tiberiuse ajal maawalitseja Pontsius Pilatuse käsul.“ („Annalen“, ptk. 43.) Ja kui imelikult see ka wõib kõlada, juut prof. dr. W. Klein Stockholmist pidi astuma prof. Drews'i vastu ja temale tõestama Jeesuse ajaloolisust.

Petlem õõsel

Miks on üldse tulnud mõttele, et eitada Jeesuse ajaloolisust? Suulus wene kirjanik Merejchkowsky on wäljendanud põhjuse dieti: „Kas Jeesus üldse on elanud, see küsimus ei oleks kellegi tulnud pähe, kui juba enne küsimist ei oleks jeganud mõistust see soow, et Jeesus ei oleks elanud.“ Nii siis wastane soow on nende mõtete jünnitaja. Ujalooteaduse wiimane sõna Jeesuse üle kõlab nii: „Kahklus, kas Jeesus Kristus on tõeliseks olnud, on põhjendamatu ega ole ühegi wastuwaidluse sõna wäärt.“ (Wulmann, „Jeesus“, lht. 17.) Ja see otjus walmistab juurimat rõõmu Jeesuse sõprade juures. Meile ei ole tarwiski tõendada, et Jeesus on elanud, sest nad teawad ju, et Jeesus Kristus elab weel täna. On mõtetus ütelda, et Jeesus ei ole elanud, kellelt on tulnud nii palju elu ja weel tänapäew tuleb elu nii paljudele inimestele. Surma eel kirjutas rauf Lavater sedelile oma wiimjed sõnad: „Arwuta ja kohutawad on mõtleja kristlase kahklused, aga need kõik wõidab Jeesuse täielikkus.“

Teine kindel tulemus Jeesuse pooldajate ja waenlaste uurimusest on see, et Jeesus Kristus, iseloomu järele otjustades, ei saa olla olnud inimene. Jeesus oma ilowuses on üle kõigi teiste inimeste. Ta on ise suurim ime jelles imelises maailmas. Mis peawad isegi tema wastased tõendada? Napoleon ütles kord: „Ma tunnen inimesi; Jeesus, Kristus ei olnud inimene.“ Rousseau wõtab kirjakoha: „Ja tema riided läksid hiilgawaks, wäga walgeks otjekui lumi, milliseid riide-

wanutaja maa peal ei saa nii walgeks teha“ (Mark. 9, 3) ja märgib ühenduses sellega Jeesuse siseelu kohta: „Kas saab see isik, kelle ajalugu ewangeliiumid kirjeldawad, olla inimene? Milline mõnus, milline puhtus tema elukommetes! Milline juurus tema õpetuses! Milline sügaw tarkus tema kõnelustes! Milline waimuterawus, kõneotawus ja õige otjekohesus tema käitumises...!“ („Emil“, IV.) Renan ütleb Jeesuse kohta: „Jeesus on igas suhtes ainulaadne, ja kedagi ei saa temaga wõrrelda. Olgu tulewikus mis tahes, aga Jeesust ei ületata.“ Ja järeleid tunnustusi Jeesuse wastastest(!) wõikjime tuua weel

palju. Eks ole head tunnustused? Ühes küsimuses on kõik Jeesuse vastased selguisel: Jeesus ei olnud inimene, ta oli enam.

Müüd pidi tulema Jeesuse pooldajailt ja vastasteilt kolmas ja järjekindel otsus, ja nimelt: Kes oli siis õieti Jeesus Kristus, kui ta ei olnud inimene? Selle küsimuse lahendus oli vajalik. Järjekindlaks pidi otsus muutuma seepärast, et inimesed peatsid muutma oma waenulise seisukohta. Kui see pidi olema õige, mis tema pooldajad väidavad, nimelt et Jeesus ei olnud inimene, vaid Jumala Poeg, siis peatsid ka teised oma põlvned nõtkutama Jeesuse jumaluse ees. Seepärast on viimane otsusetegemine Jeesuse vastastele raskeim. Ja kes ei ole aus, see ei tahagi teha jeda viimast ja tähtsat otsust.

Kuba Jeesuse kaasaegsed tahtsid tungida Jeesuse isiku saladusse ja nad esitasid küsimuse: „Kust tema siis jeda kõik on saanud?“ (Mat. 13, 56.) Kust on Jeesusel see üliliimlik tarkus, huur meelewalg ja imekspandaw iseloom? Seda kõike katsuti leida tema ümbrusest. Tõsteti üles pärimusküsimus. Kas Jeesus on need omadused pärinud wanemait? „Eks seeinane ole puusepa poeg? Eks tema ema hüüta Mariaks?“ Nad mõisid teha kindlaks, et neid omadusi ta pole pärinud wanemait. Üns Jeesus jemiidi tõu — juudi rahwa wili? See on tänapäew paljuräägitaw küsimus. Kui Jeesus kuulub mingi tõu hulka, siis on ta inimene nagu teisedki; nii järeldawad Kristuse vastased.

Et Jeesus oli juudi soost, see on kooskõlas pühakirjaga. Müüd raashi-kuuluvusega weel ei saa lahendada Jeesuse isiku saladust. Egitaks, et Jeesusel on nii wähe juudilikkust ja teiseks, et ta ei olnud wastaw juudi hingelaadile. Oleks ta annud jeda, mis wastaw juudi meelusele, siis ta oleks tõusnud troonile. Jeesuse ewangeelium ei leia kusagil mujal kõwemat pinda kui juudi rahwa juures. Wõime järeldada, et Kristuse waimus ei ole pärit juudi rahwusest. Weresst ja rahwusest wälja minnes ei saa lahendada Jeesuse isiku saladust. „Liha ja veri ei ole sulle jeda mitte teada annud, waid minu Isa, kes taewas on,“ wastas Jeesus Petrusile.

Jeesus on üle kõigi raasfide. Ta on Jumala tunnistaja inimeste maailmas ja kõikide igatjuste kättesaaja. „Kes ülalt tuleb, see on kõikide üle.“ (Joh. 3, 31.) Kuba eelpool käsitlesime, et isegi wastased on pidanud tunnistama, et Jeesus on üle kõigi inimeste.

Jääb weel wastata wiimane küsimus, kust tema siis jeda kõik on saanud? Kust otsida selle lahendust? Pooldajate ja wastaste otsuste üle on Jumala otsus: „Seeinane on mu armas Poeg“ (Mat. 3, 17.) See oli ülim tunnistus. Seepärast on Jeesus ütelnud: „Ma ei wõta tunnistust inimeselt. . . Mul on juurem tunnistus. . . Isa, kes mind on läkitanud, see on minuist tunnistanud.“ (Joh.

Teile on täna Taaweti linnas Önnistegija sündinud . . .

5, 31—37). Kolmel tähtsal momendil on Isa tunnistanud nii pooldajatele kui wastastele, et Jeesus on tema Poeg, ning seega on kutsunud inimesi seisukohta wõtma Jeesuse Kristuse juhtes. Isa on teda tunnistanud ja ütelnud: „Teda kuulge!“ See on eesmärk, miks Jumal on ilmutanud Jeesuse isiku saladuse. Jeesus Kristus pidi olema meie elu jaoks autoriteet (eeskuju). Me ei peaks saama tema kohta üksnes ajaloolise tõenduse. Otsustawaks jääb läbielu, mis teeme temaga. Minult teaduslikul teel ei saa lahendada kõiki küsimusi Jeesuse isiku kohta, waid peab olema ka läbielu. Jeesuse isiku inimesse näeb sisse see, kes lasseb tema waimul enese üle waltijeda ja muutub tema jüngeriks. „Kui keegi tema (Isa) tahtmise järele tahab teha, see tunneb, kas see õpetus on tõmast, wõi kas ma räägin iseenejelt (Joh. 7, 17)“ ütleb Jeesus. Saada Jeesuse jüngeriks ja pooldajaks tähendab kätia tema järel. Kui see on meie soow, siis ei ole ka raskesti Jeesuse isiku mõistmisega. „Kui keegi mind armastab, küll see peab minu sõnu, ja minu isa armastab teda, ja me tahame tema juure tulla ja eluaset tema juure teha.“ (Joh. 14, 23.) See on lõpptulemus wiimastest kindlastestegemistest, et Jeesus Kristus ei olnud inimene, waid Jumala poeg, ja jeda ta on kõigile oma pooldajatele kui ka awameelsetele wastastele.

G. Tiesnes.

Kõigile rõõmuks...

On ilus lõunamaine öö. Tume taevavõlv on külvatud üle säravate tähtedega. Siin ja seal lõõmavad karjaste õitsetuled. Nõik ümbrus on vaikne ja jalapärane. Karjased on tulnud kokku, ja nad räägivad üksteisele oma jüdame igatsust ja hinge ootust. Nende hinges on ootus, millal saabub Iisraeli vabastaja, oodatud Messias. Wamen karjane hõistab taja: „Pean wiist enne warijema muldal!“ Waike walus ohe libiseb teistel üle huulte.

Sa siis äkitselt heleneb taewas ja läheb walgeks kõik ümbrus. Kõikumult juruvad karjased end üksteise lähedale ja jügaw hirm rõhub nende hinge. Walgusmerekst eraldub kogu, ja warijowate karjaste ees seisab taewasaadik, kes ütleb: „Ärge kartke, waata, ma kuulutan teile juurt rõõmu, mis kõigele rahwale peab saama! Seft teile on täna Snnistegija jündinud, kes on Iisand Kristus.“ „Sa äkitselt oli ingluga taewa sõjawäe hulk,

JÕULU EVANGEELIUM...

need kiitsid Sumalat ja ütlesid: „Mu olgu Sumalale kõrges, ja maa peal rahu, inimestel heameel!“

Karjaste hirm haihtub ja kiitkestaw rõõm asub nende rindu. Rõõmupisarad weerevad üle põskede. Seldakse üksteisele, et läheme nüüd waatama jeda, mis Iisand on amud teada.

Seda rõõmukuulutust wõi ewangeeliumi on räägitud juba üle tuhat üheksajaja aasta. Iffa on see uus ja elustaw. Seft see pole mitte ainult jutt ühest Petlema dööst, waid on elutõde tänapäewagi jaoks.

Sa oled palju kuulnud sellest ewangeeliumist, mis räägiti Süüria mäeweerul, Kapernauma templis ja Galilea järwel küikwas paadis. Wäletad, kuidas see kalamehe karmis jüdames kutjus esile õrna armastuse ja wiis ta uutele teedele ja radadele. Eks ole imelik juhtum rooma sõduritega, kes tulid Kristust aheldama metallist köidikutega, kuid said ise oma jüdames aheldatud Kristuse ewangeeliumi külge. Ei olnud Galilea mägestikuldel, Samaria legendikuldel ja Juuda linnades wähe neid, kes loobusid oma patusest elust ja algasid uut ilusat rännakut igawiku mäetippude juunas! Kõigile neile jai osaks rõõm, mida kuulutati Petlema wäljal.

Rõõm peab saama kõigele rahwale. Rõõm peab saama ka sinule. Snnimene, tõsta oma filmad taewakõrguste poole, ja awa oma kõrwad, siis kuuled ja aulist muusikat: „Snnistegija jündis sinule rõõmuks!“ Oled ja murest murtud, on su hing tühi wõi rõõwib jüdamewalu wiimast rõõmu, siis seis ja kuulata, piiblilehekülgedelt kõlab sulle kuulutus: „Minult see wõib jünd aidata, kes juhüib aegade käiku, waigistab mäsawaid merelaineid ning ohjeldab tormawaid tuulepuhanguid. Minult see wõib jünd rõõmüstada, kes kaotas kurbade põskedelt leinapijarad ja waigistas pimedate ja jalutute walusad oiged!“ See on wõimas rõõmukuulutus ahastuse ja kannatuise keskel; see päästak ka täna aheldatud hinged ja rawib jügawad jüdamehaawad ning toob heledaid ja sooje rõõmukiiri iga inimese hinge.

On su hing aga wait ja jüdametanneldest helijewad rõõmuhääled, siis ära jää hooletuks, waid kuula ka sama rõõmukuulutust.

Wõta wastu rõõmukuulutus, siis kaowad sinu elus pimeduse warjud ning saabub helge päew.

M. R.

ÕILSAIM INIMENE

Maailm on näinud palju tarku ja juuri mehi, kes on pannud imeilema teiji niihästi oma kaasaegseid kui ta järeltulijaid oma jägarvate õpetustega, haruldase tarkusega ja kõrge moraalliga. Sääraseid isikuid ülistatakse; nende õpetusi ja eestujusid uuritakse ning püütakse nende elu järele aimata.

Üle kõikide juurte meeste seisab Jeesus Kristus. Ta on kõrgem ja juurem teistest juurustest, nagu jeda on päite üle kunstliku valgustuse. Mina nähtakse palju waeva sellega, et uurida tarkade meeste töid, et neist koguda raasukesti, millega toita oma kõhu, jäetakse Kristus, lahjuks, kui tõsine eluleib tähele panemata. Kõige täiuslikkuse ja headuse omadused niihästi õpetuses kui elus on ühendatud Kristus. Tema õpetust ja elu uurides jõuame teadmise, tundmise ja töö allikatele.

Ei saa salata, et juurte usundite loojatel, mõtte-tarkadel ja teadlastel pole palluda midagi head maailmale oma waimu loominguist ja teadmiste aitadest. Nad on palju waewa näinud murdes elu saladusi ja osile tõstes jeda head ja õhjat aja inimese iseloomus ja elus, mis on wajalik õnneks ja eduks. Kuid pole midagi head, ilusat, õhjat ja tõelisku, mis keegi oleks wõinud päewaawalgele tuua, mis poleks Kristus õpetuses ja elus leida palju täiuslikumalt ja selgemalt. Kristus on kõige headuse, puhtuse aujuse, õiguse, õiguse ja töö kehastus.

Õnnistegija juurust ei jõua ükski teine kirjeldada; jeda on teinud kõige paremini euwangelistid ja apostlid, sest et Piha Waim neid jelles õhjeselt juhataas. Sieti wastas andekas Herder, kui teda paluti kirjutada Jeesuse elu: „Ma peatfin kirjutama Jeesuse elu? Ei kunagi! Euwangelistid aimult on jeda teinud nagu jeda wõib ja peab tegema.“ Kes tahab saada Kristusest õige pildi, peab teda lugema pühakirjast; sealt paistab wälja tema isik „täis armu ja tött“. Inimesed teawad liig wähe Kristusest, weel wähem tunnewad nad teda, sest nad ei muri tema elu ja õpetust õigest algallikast — Jumala sõnast. Tema üle õhustatakse liig pealiskaudselt: oma kontrollimata tammete ja teadmiste wõi teiste juurte põhjal.

Õige juurus.

Üks pahandatawamateist, inimjoole palju õmmetuit jünmitawateist joontest on inimese püüde austuse ja enese-ülenduse järele. Auahnus ja juurusõhullustus täidab peagu kõiki. Sõennast ja teiji jälgides ja tähelepauksitud tehes saame endale pildi enesearmastuse kohutawusest. Inimone õhhib jeda, mis tuloks tema ülistamiseks ja austamiseks; ta tahab, et teda tähele panakse ja kiidatakse ja tegetuust hinnatakse; talle meeldib seista teistest ees ja olla tähelepauksitud keskpunktiks. Ta joortuub, et teda teenitakse. Häda jellele, kes julgeb inimese armast „mina“ püüdatada; jüis tuntakse end kõhe

„haawatuna“. Enesearmastuse rahuldamiseks ja oma isiku austamiseks juurduub inimese kõgu tegetuus.

Sellest nõrkusest pole wabad ta kõige juuremad isikud, jeda tunneb ajalugu, ta kõige paremad moralistid mitte. Juba wanasti kujutab Homer juurejuguiste pilti nii, nagu ta laulab: „Õlka eimene olla ja teistest ette jõuda.“ Teine kreeka mõtteaust, Sofokles, ütleb: „Kunilfusrikas elu ja kuniljusjega kroonitud juur on õlkatate meeste püüde.“ Ma Jisraeli rahwa ülemad püüdesid jelle järele. Jeesus kirjeldab nende püüdeid järgnewalt: „Õga kõik oma teod teewad nad, et neid inimestest peab nähtma; sest nad teewad laiad oma mälestusmärgid ja teewad oma riiehe palistused juured. Nad armastawad ülemat otja lauas wõõraspidudel ja eimonei pintisid koguduse kodades ja toretamist turude peal ja et neid inimestest hüütakse: rabbi, rabbi.“

Sellega wõõreldeas Kristus õpetust ja elu näeme mäherdune juur wähe siin olemas. Ta ütleb endast: „Mina ei otji mitte au inimestelt.“ Joh. 5, 41. Tema õige juurus paistab wälja eriti, kui ta wäljendab oma elu motiivid, tõreledes oma jüingreid nende enese-ülendamise püüde pärast: „Õga Jeesus kirjusus neid enese juure ja ütles neile: Teie teate, et need, jeda arwatakse paganate ülemad olewat, walitsetawad nende üle, ja juured nende seast wõitawad wõimust nende peale. Õga teie seas ei pea see nõnda mitte olna; waid kes ial tahab teie seast juureks saada, see olgu teie teener; ja kes ial teie seast kõige ülem tahab olla, see olgu kõikide julane. Sest Inimese Poeg ei olegi tulnud enast kashna teenida, waid ise teenima ja andma oma hinge lunastamise hünnaks mitane eest.“ Mark. 10, 42—45.

Kristuse elu oli alaline teiste teerimine. Ta käis ringi et „head teha“. Ta tegi kõige juuremaid tegusid, mis kunagi keegi inimestest on wõinud teha; ifegi fuunud äratas ta üles. Kõiges jelles tegetuuses ta ei wõtnud endale au, waid kõik au pidi saama Jumalale.

Alandus ja tafandus.

Wastand kõrgusele, auahnusele ja isekusele on alandus, tafandus ja enesejalgamine. Kus on elanud keegi teine isik aastatuhandete jooksul, kes wõiks siin saada wõõreltud Jeesusega? Harilikult tuntakse kaks teed: Wastastelle kätte kashuda, wõi kui jee wõimatu, jüis näidatakse oma üleolekut uhkes hallwaksapanekus oma wastaste wastu. Aristoteles juba ütleb: „Sõnnu kannatada ja omaste poolt hallwaks pandud saada — jee on julaskit wiis.“ Mati rahulik, kannatlik, alandlik, kuid jüiski julge, seisab Kristus ühhi jelles mõttes elu näitekeewal omas juures. Wastu on kedagi ma peal rohkem põhjusteta jüüdistatud ja hallwemalt koheldud, kui jeda. Siiski wõib temast Peetrus kirjutada: „Kes ei hõimannud wastu, kui jeda hõimati, kes ei ahwar-danud, kui ta kannatas.“ Jeesaja isjab: „Wõlga on taga actud tema käest ja jeda on waetwatud; aga ta

pole mitte oma juud lahti teinud, kui taall, kes wiiaſſe ära tappa ja kui lammas, kes juur finni peab oma niitja ees, nõnda ei ole ta mitte oma juud lahti teinud."

Ükski jumravaim ega religioonilooja pole võinud endast ütelda, mida Jeesus õigusega ütles: „Tulge minu juure. . . Võtke eneste peale minu ike ja õppige minust, et mina olen taſane ja hüdameſt alandlik, ſiis te leiata hingamiſt oma hingedele."

Mandliku naſareenlaſe õilis ja erapooletu iſeloom ilmes ſelgelt läbikäimieſes rahwaga. Kristus ei laſnud ennast mõjutada ähwarduſtega, karvaluſega, meelituſtega ega krimliku juuruſega. Ta tundis, mis oli inimeſes ja paljastas peagi nende mõtted ja karvatuſed. Ta põlgas parteilikkuſt. Seiuſte wahetuſe ta ei tunnustanud: kõik inimeſed olid tema ees üheſugue wäartuſega. Nõige enam ta tahtis aidata neid, kes wajaſid tema abi. Sururuſhulluſtus ja eneeuulenda mine ſunnivad paljuſid end eemal hoidma nendeſt, kes nende arvates ſeiſawad madalamal oma teadmiſte, rikkuſte wõi põlwenemieſe põhjal. Mõned aastad enne Jeeſuſe hündi laulab kuulſus Horatius oma oodides: „Ma rahwamaſſi põlgan ja eemal nendeſt hoidun." Samuti tunnistaſid waruſerid lihtrahwa koſta: „Waid ſeiſimane rahwas, kes ei mõista kätſuõpetuſt, on ära neetud." Jeeſus hoiab end all, ta ei piüia Iennata kõrgele, ſeſt ta on juba kõrgel oma warimu juuruſes.

Ta ei wiibi mitte ükſi wäikeſte ja madalate iſikute juures, waid iſegi rikutuid, ſeiuſkommas põlatuid ja juuri patuſeid tõmbab ta enda läheduuſe. Sreeka tar gad hoiataſid pahade inimeſte eelt ega pannud palju lootuuſt ſellastele iſikutele. Kristus jõi ja ſõi tõlnerite ja patuſtega ning iõstis nad ülles kõrgele taſemele.

Toma alanduuſ polnud ſilmakirjalikkuuſ ega oma moodi uſtuſtamine nagu ſee wahel inimeſte juures wiijiks, waid eneeuulendamieſes oma hüdame awamine kõigile. Ta oli taſane ja pilkameeleline. Ta kõned ja teod ei toimunud hoopuſewalt, käreaga ja hallootamieſega, waid rahulikult, õhhuſalt ja weemuſalt, täis iſhe miſt juujuſt ja wäge. Taſanduuſ ei tähenda arguſt ja nurgas iſtumieſt. Jeeſus oli alati tegeu ja julge tõe eſitamata. Ta ei kartnud kunagi aſju ja teguſid nende õige nimedega nimetada, kuna ta oli ju tulnud „tõele tunnistaſtuſt ardma."

Eneeuulendamieſine.

Maſſander Suure, Maſkedoonia keiſri, koſta õeldakſe harilikult, et ta on maailma ära võitnud, aga iſeenmaſt ta pole juutnud wõita. Iſeenmaſt ohjeldada ja oma kirgede üle walitſeda, jah iſegi neid täielikult kahtuſta teha, ſee on ſuurim üleſanne, millega peale Jeeſuſe pole keegi toime ſaanud. Ta mõiſtis ütelda ſõna õigel ajal. Sageli piüiti teda ſõnadeſt ja taſeti teda wäljenduuſtele ähwaritſeda, milleſt oleks wõidud teda ſiis ſiüüdiſtada, kuid Jeeſus jäi alati ſeiſuhorra peremeheks. Ta oſkas oma waſtuſtega waſtaſed waitimata panna.

Ta oſkas ka iſe waitida. Waitimine on wahel ſuurem kunſt kui wääkimine. „Wääkimine on hõbe, waitimine kuld". Sokrates oli koſtu ees. Ta oli jeda wõrd oſaw oma kõnes, et ta pealekaebajad pidid ſeiſma tema

eſs kui kaebaluſed. Kuid Jeeſus waitis, waitis iillem preeſtri, Pilatuſe ja Herodeſe eſs, kui tema peale kaewati. Ta teadis, et teda taſetakſe ſiſilikult ſiüüdiſtada ja hulla mõiſta; ſiün oli waitimine kõige parem waſtuſ, mis loomulikult waſtaſeid weel enam wihale ajas. Tema waitimieſes awaldas tema iileolluſ. Teiſt jarnaſt kuju ei tunne ajalugu, kelles eneeuulitſuuſ karnaſele käiuſſe jõudnud. Iſllagi „unustaſakſe" ennaſt heitſekſi; kuid Kristuuſe juures ei hündinud ſeda kunagi.

Kaſtuſtunde.

Nõik inimeſed igatiſewad kaſtuſtunde ja abi järele, kuid ſeda on liig wäge. Eiuſimine juujuſt punudub. Seda peetakſe iſegi häbiſks ja wäiklaſekſ, kaſta tunda teiſtega: nutta nutjatega ja wõdnuſ olla wõdnuſatega.

Jeeſus oli hinge põhjami awuſtatuſ inimeſe hädakſt. Ta tundob wäljenduuſwad järgmieleſt: „Ma kui ta nägi rahwahulla, oli tal hale jüda nende päraſt, ſeſt nad olid rannutunud ja ära pillatud otſekui lambad, kellel pole karjaſt." Oma hinges ta elas kaſta inimeſe walud ja wajaſuſed; ſee ſundis teda ennaſt unustaſedes teguſtama teiſte heakſ.

Andeſtamieſe.

Nõik inimeſed on elalikud. Seda teadis Kristus. Kuid ta tahtis neile ſeda enam waſtu tulla nende ſeiſuſkorras ja õpetas iſkſteieſſe andeſtamata. Kuid kiiſis Beetrus temalt, kas ſelleſt juba küll on, kui ta pärewas andeſtab wemmale ſeiſe korda. Selle peale waſtas Meieſter: „Ei mitte ſeiſe korda, waid ſeiſekõmmend korda ſeiſe korda." Tundub, et ſee nõue on juba liig. Kristus tahtis näidata ſellega, et andeſtamieſel ei pea üldſe piiri olama. Ta iſe tegi ka ſeda. Ükſki ei läinud tema juureſt ära ilma andeſtuſeta, kui ta ſeda kõiſjelt jootuſ. Iſlegi riſtil, häbiſuul rippudes, waenlaſte teotamieſte ja piſſe all olles palub ta: „Iſja, anna neile andeſ, ſeſt nad ei tea, mis nad teewad." Säärakſt palwet ei jõua ükſki paluda ilma Kristuuſe meelhuſeta. Siin tuleb jälle nähtawale Kristuuſe juuruſ, ta hingeliſes wäartuſes.

Armaſtuſ.

Armaſtuſ! Kelle jüda ei peaks küll tundma ſelle tähenduſt. Seda oleme maikſenud, ſeda igatiſeme palju enam. Maailm waewleb ja on haige ning õmetu armaſtuſe puuduſel. Ükſki pole nõnda teiſi armaſtanud, kui Kristus: ta ſeadis ülles armaſtuſe põhimõtte jelle õiges tähenduſes kui ta ütleb: „Armaſtate oma wihamiehi, õranistaſate neid, kes teid ära wannuſwad, kehke head neile, kes teid wihkawat ja paluge nende eelt, kes teile liiga teewad ja teid taga kuuſawat." Matt. 5, 44. Kui poleks muud Kristuuſe õpetuſeſt järele jäämid, kui ainult ſee ſalm, ſiis wõtaſks juba ſoogi Kristuuſe kõrgemale kõigieſt teiſteſt inimoluſuſteſt. Ta elas ſeda iſe kõik läbi. Armaſtuſe jõud juhtis tema terwet elu.

Ja teiſed juuruſed? Sokrates nimetab ſeda õhonoſonti juures wooruſekſ, jõprade juures wõita heatege miſes, aga waenlaſte juures ſellega, et neile kaſju teha. Teiſelt targalt, ſofoleleſelt küſitakſe: „Kas ſee pilge pole maguſ, kui wõid hirtwitada waenlaſe üle?" Kuid Jee-

(Järg 186. leh.)

Suuri mõtlejaid minevikus

On olnud juuri mõtlejaid, kes on olnud jeda inimelena, nimelt on avastanud elutõdesid, kuid on ka efinud. Tõeolu on olnud nende ees warjatud, aga oma sügawa mõtlemisega on nad tunginud elu ja olemise saladusse ning jellest midagi avastanud.

Siin heidame pilgu otsimise ajajärku enne Kristust ja esitame juuri mõtlejaid ning nende mõtteid teest, kuidas elujärge tõsta. Tõelisi andmeid waimuinimestest saame alates 6. sajandist e. Kr. Waremad sajandid kaowad müütoloogilisse warju.

Ragu teame on Israeli rahwa waimuelu erand muu maailma rahwaste waimuelust. Nende juures ei tule küsimusse mitte elutõdede otsimine, waid elutõdede säilitamine. Nende mõtlejad ja prohwetid esinewad juba kauges minevikus ajaloolises walguses, tunnawad elawat Sumalat ja peawad ilmutususkku. — Näesolewa käsitelu juure loetagu ka eelmine artikkel Kristusest, kes on kõikide elutõdede ilmutaja ja teostaja.

Lao-tse oli hiina juuri mõtlejaid ja idealiste 6. sajandil e. Kr. Ta leidis, et maailma walitseb üldine kokkufõla. Ta jeda juhtimat põhiseadust wõi jõudu ta nimetas tao'ks (teeks). Lao on kõige alus, põhjus ja mõõt. Lao on igawene. Mõeldud mõte ei ole igawene mõte, waid sealpool mõeldawat on igawene mõte. Et jeda maailma põhiseadust tunnetada, peab inimene loobuma halba-

dest kalduwustest. Kes elu põhiseaduste järele elab, on iseiseiw ja õnnelik.

Kong-tse oli teine hiina mõttetark 6. sajandil e. Kr. Ta oli moralist, kes pani aluse hiina heakodaniku usule. Tema wäitis, et enne peab saama heaks, siis võib saada õpetatud. Lapsed peawad wanemaid austama; kuid wanemad peawad õieti ja eeskujulikult elama, et olla austuse wäärilised, et austust ära teenida. Peab olema kooskõlas kõrgete ideaalidega, siis saab olla järeltulijatele eeskujuks. Kong-tse eitas wägivalda, sest ainult jõdametunnistuse kaudu saab kaswatada heaks kodanikuks, alluwaiks ja sõnakuulelikuks. Tee wooruse juure on teadmine. Kong-tse ideed on piisunud tänapäewani; wiimasel ajal on neid tõrjunud kommunistid ja pannud rahwa käärima.

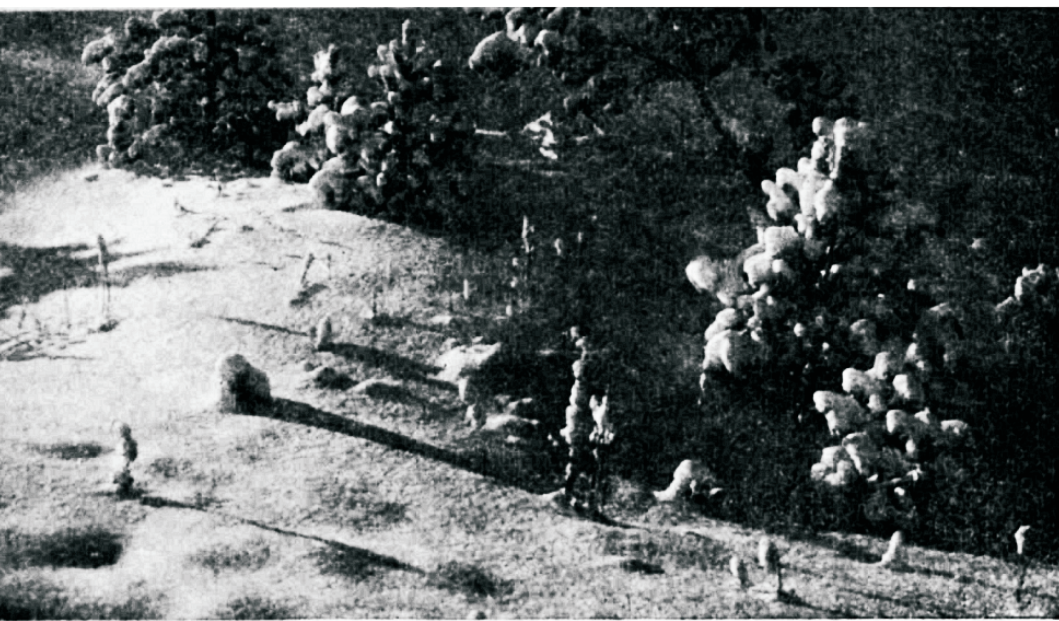
Indias leiame mõttetarga **Buddha**, kes elas ka 6. sajandil e. Kr. Tema waade oli, et elu on kannatamine. Kannatamisel on palju põhjust, peamiselt elujamu — joowid, piüüded, tahted, tunded, tungid, hired. Tee kannatusest wabanemiseks on õige sõna, õige tegu, õige elu, õige süwenemine elumõttesse, mis peab wiima nirwaanani. Nirwanaa pidi olema kõrgem waimne tase, kus inimene on waba maijeist kütkeist.

Greekas leiame 6. sajandil e. Kr. kuulsa **Pütagorase**, matemaatik ja praktiline mõtleja, piüüdis wiia kõrgeid ideesid ühiskonda. Näeb kogu kosmoses harmooniat, kokkufõla. Harmooniliste seaduste tundmine on wajaalik õigeks eluviisiks. Kõigis elunähtustes on rütm, näiteks muusikas, arwudes, aastaaegades jne. Kõrgema tunnetuseni võib jõuda matemaatiliste teadmistega. Arw on kõige alus, arw on piüha.

Heraaklitoje (535—475) maailmawaade oli, et „kõik woolab“, on alalõpmata aine muutus ja waheldus. Selles muutlikus olukorras inimene otsib õnne, mis seisab hingerahus. Et saawutada õnne, tuleb elada ettewaatlikult, nii et ei paisataks teistele filma, et ei peetaks liig rikkaks ega ka waejeks. Kellelgi ei tarwitsje arwata, et maailm on

K. Luts — „Sadam“

Loodus talvechies

tolle midagi võlgu, mitte oodata erilist tunnustust või taju teistelt, sest see on asjata ootus, mitte palju loovida, sest see on hingerahu rikkumine. Siiski ei tohi ka oma elukohustusi unustada, nimelt kohustusi enda ja ühiskonna vastu.

Anaxagoras (umbes 500—428) väidab, et kõige maailma läbistab mõistus, mis on jumaluse printsiip. Inimene ülesanne on elada kõrgemate eluseaduste järele. Ülim tegemus inimesel on päikese, kuu ja tähtede vaatlemine, sest need just juhivad inimese tähelepanu maailma jõudude valda, mida valitseb igavene mõistus.

Demokritos (460—370) on materjalist. Maailm on talle mehhanism, mida valitsevad ainejoad. Mine on igavene. Mineit kujunevad kõik wornid, suured ja väikesed, elusad ja eluta. Kõik elumähted on tingitud aineist. Inimene peab elama mõõdukalt. Üldise kõik kreeka mõtlejad on praktilised. Elu on paratamatu, selle vastu ei saa midagi teha. — Tema järelkäija **Diagoras** oli esimene ateist, kes piüdis takistada usulisi talitusi.

Sokrates (470—399) oli suur wanaaja mõtleja ja sofist (õpetaja). Ta arvustas waimset tühjust ja kõlbelist loewust. Ta juhib enesetundmisele kui kõige tarkuse eeltingimusele. Ei ole õnneliku elu ilma woorujeta; iga woorujeta elu on õnnetu elu. Woorused on õpitavad. Tuleb toimida jeesmise hääle järele.

Antisthenes (IV j. e. Kr.) paneb aluse küünilisele, j. o. elujulgele maailmawaatele, sealjuures siiski mõõdukale eluviisile. Ta oli asket. Tuleb läbi elada, mis ette juhtub, mitte karta raskusi. Peab oma elu täiuseni wälja elama kõigis awaldusis, ja selleks peab olema julgus. Siis saab olla õnnelik, kui ei kõhelda oma ülesandeid täitmast. Täita suudab waba inimene. Mida vähem sõdemeid teistega, seda parem. Abinõu elueesmärgi saawutamiseks on karge töö.

Diogenes piüdis eeskäija mõtteid teostada. Ta wäitis, et keelud on eelarwamused, nendega

ei tule arwestada. Loobus elu-ühinvedest ja leppis wähejega. ütles, et tema kodu on maailm. Aleksander Suurelt ta ei soowinud muud, kui et see astuks ära päikese eest.

Aristipos (IV j. e. Kr.) rajas kireenlaste kooli, elumõõduka maailmawaate. Tema arwates inimese elus peab olema mõõt; selle eesmärk on saawutada õnn, heaolu. Mitte midagi palju. Ta rõhutas asketilist ellujuhtumist. Elada mõõdukalt, et elust oleks mõnu, näit. mitte süüa palju, et ei kaoks isu. Tuleb loobuda lõbudest ja hoiduda firgudest. Tuleb harjutada ja piüida, ilma ei saawutata midagi.

Platoni (427—347) loetakse suurimaks wanaaja mõtlejaks ja idealistiks. Ta ütles, et on sinne maailm ja on ideede maailm. Igal asjal on wastaw idee kõrgemas maailmas. Ta kui on idee (mõte), siis on ka asi ise. Inimene peab kõrgeid ideesid teostama juba siinses maailmas. Ideede teostamine wiib inimese eesmärgile, mis on nimelt ühiskondlik õnn; isiklik õnn ilma ühiskondliku õnneta on võimatu. Et ideeliselt mõelda, selleks inimene peab harjutama mõtlema matemaatika ja mõttetarkuse abil. Inimese tähtsamaid woorusi on tarkus, wabwus, õiglus, seaduslikkus.

Zenon (342—270) rajas stoalaste kooli, elu- jaalgawa maailmawaate. Tema arwates ei ole oluline wäline eetika, wälised kombes, waid mis jeesmesist läbi elatakse ja koga tõendatakse. Peab olema kõrge waimne moraal, ja seda tuleb harjutada. Tuleb keelduda elulõbudest. Elus tuleb kannatada ja keelduda, et jõudusid hoida kõrgemate eesmärkide taotlemiseks. Inimene loowa tööga saawutab ja jälitab hingerahu.

Epikuros (341—270) lõi epikurelaste, j. o. elunautijate kooli. Tema waate järele inimese eesmärk on lõbu. Tuleb elu nii korraldada, et alati oleks lõbus. Kui aga lõbus asi toob halbja järgi, siis tuleb sellest loobuda. Mitte otsida otsekohest lõbu, waid on tarwis hoiduda hädaist ja waluist. Kui näed teise häda, siis tunne rõõmu, mitte teise häda üle, waid et endal ei ole häda.

Timon (III j. e. Kr.) oli tähtsamaid skeptilise (kahtlema) maailmawaate esindajaid. Ta ütles: Et maailm nii näeb, see pole kahtlane, aga et ta tõesti nii on, see on kahtlane. — Skeptiline maailmawaate tekitab kahtlust inimeste teadmiste ja tunnetuste kohta. Ma tean, et ma midagi ei tea, ja ka jeda ei tea ma kindlasti.

Meist maailma mõtlejatest näeme, et ükski pole jõudnud täielikule tõetundmisele. Nad on ühte kui teist mõelnud, aga nende mõtted ei ole suutelised inimest loomult parandama.

S. P.

RIKKA JA VAESE SAATUS

Eelmises numbris oli juttu sellest, et ei ole igaveste piinade paika. See hing ei ole surematu, et ta pärast surma kehata edasi elaks. Surma järele on inimesel rahupaik hauas, ja seda kuni ülestõusmise päevani. Nii ilmub Jumala sõna surmasaladust.

Olgu siin veel käsitatud kirjakoht, mida harilikult walesti mõistetakse, nimelt tähendamissõna rikkast mehest ja waehest Laatsjarusest. Luuk. 16, 19—31.

Õnnistegija kirjeldab siin rikkast meest, kes elab külluses ja lõbudes ega hooli waehest ja wigast Laatsjarusest. Koerad awaldawad enam kaastunnet kui rikas; ta ei raatji anda waelese koortestki. Mõloma surmaga pöördub lehekülge. Rikas mees on surmawallas, piinades, ja sealt ta näeb Laatsjarust Abrahami juures. Nende wahel areneb jutujamine. Rikas palub, et saaks saadetud Laatsjarus, kes kastaks oma sõrme wette ja jahuks tema keelt, sest teda waewataks kangesti tuleleegis. Kuid Abraham wastab, et sul on olnud hea põli ja nüüd sind waewataks, aga temal on olnud halb põli ja nüüd teda rõõmustatakse.

Üks see kõik tõelise juhtumi kirjeldus? Kas on jäärane kõnelus Abrahami ja rikka mehe wahel kunagi aset leidnud? Kas õelad ja õiged saawad surma järele kohe üksteist näha ja üksteisega kõnelda? Kas on surmutel tundlikke silmi, kõrwu ja keelt? Kas õelalt surnud inimene tunneb muret oma elawate omaste hingeõndjuse pärast ja kostab nende eest? Wõi on see piltlik kõne, milles kujutatakse teadwuseta surmuid elawatena ja tegewatena, kuigi nad seda tegelikult ei ole!

Kui uskime, et see kõnelus on tõesti leidnud aset, siis peaksime ka uskuma, et üldse õelad wõiwad rääkida õigetega, teotada ja wanduda neid oma piinas. Milline paradüüs on see, kui õiged wanemad peawad nägema oma raiskuläinud lapsi piinades igawesest igawesti, peawad kuulma nende hüüdeid, palweid, ulgumist ja oigamist! Ja, milline paradüüs, kui õiged peawad kuulma miljone õelate palumisi, ulgumisi, needumisi, hädaldamisi ja oigamisi kuni ülestõusmispäevani! Siis ei tarwitaks küll ühelgi elawal kadestada Abrahami seisukohta, ja õigetel surmutel oleks kõike muid, aga mitte rahu! Jumal ei walmista järealt paradüüsi, sest see ei olekski paradüüs. Püha kirjas on ilmutatud auline paradüüs. Aga enne ülestõusmist surnud puhkawad hauas, ja neil ei ole mingit ühendust elawatega maa peal ega surmutega surmapaigas, nagu waatlesime eelmises kirjutuses. Pühakiri näitab, et ilma kehata ei ole teadwust ja elu. Ja tänapäevani ei ole veel olnud surmute ülestõusmist. Jeesus selles jutustuses ei esita mitte waimu, waid kehaliisi inimesi;

Abrahamil on juule, Laatsjarusel sõrmed, ning rikkal filmad ja keel, aga waimust ja hingest ei ole üldse juttu. Järelikult see on piltlik kõne wõi tähendamissõna.

Luuka 15. peatükk kirjeldab kolm tähendamissõna, nimelt kadunud lambast, kadunud rahast ja kadunud pojast. See 16. peatükk algab tähendamissõnaga, ning rikka mehe ja waehe Laatsjarusega ta lõpetab oma tähendamissõnadega jutluse. Kõige esimese hissejuhatusjeks on öeldud (Lk. 15, 3), et Jeesus rääkis tähendamissõna. Järgnewad tähendamissõnad algawad kõik ühel ja samal wiisil: „Ühel inimesel oli kaks poega;“ „Üks inimene oli rikas ja temal oli majapidaja;“ „Aga üks rikas inimene oli, ja see ehtis end purpuriga.“ Nii see ei ole tõelise juhtumi kirjeldus, waid on kindlasti tähendamissõna.

Kui see jutustus ei oleks tähendamissõna, siis oleks Jeesus rääkinud enda wastu. Ta on ise ütelnud, et surnud on hauas ega ole palka kätte saanud, waid saawad selle alles ülestõusmispäewal. „Ärge pange imeks: sest tund tuleb, millal kõik, kes haudade sees on, peawad tema (Jeesus rääkis endast) häält kuulma ja wälja tulema, kes on head teinud — elu ülestõusmiseks, aga kes on paha teinud — hukkamõistmise ülestõusmiseks (Joh. 5, 28, 29).“

Niisiis selle tähendamissõna eesmärk ei ole kindlasti mitte selgitada hauatagust oluforda, kas inimene pärast surma elab kehata waimuolewusena wõi mitte, wõi kas õige kohe saab õndjuse ja õel hukatusse; selle jaoks on pühakirjas teisel põhiõpetused inimese olemusest, patupalgast ja ülestõusmisest. Selle tähendamissõna aine käib palju enam oma tähenduses ja mõttes tolleaegse oluforra kohta. Meile paistawad siina järgmised punktid: 1) põhjus, 2) tähendus.

Põhjus, miks Jeesus nõnda rääkis, oli see, et wariiserid nurijesid, et Jeesus on ühes patustega. (Lk. 15.) Jeesus kujutab tähendamissõnades juutide teguwiihi. (Lk. 16, 15.)

Rikas mees on juubol juuda rahvast, kel on tänuks jumalikud õnnistused, ilmutused ja ettekuulutused, kuid jääwad kõwaks ja uskmatuks. Wigane waene on kujutus paganlikust maailmast, kes otsib tõeteri ja püüab oma waimu toita; Jsrael ei tee midagi, et neid toita waimutoiduga. Seepärast läheb kutse ja eesõigus üle paganatele. Paganad saawad Abrahami lasteks, aga uskmatud juudid lihtatakse taewariigist wälja. Seda on Jeesus ütelnud ka Matt. 8, 11. Ta lasseb piltlikus kõnes Abrahamil korrata jeda otjust. Kristus oli esimene ülestõusnuist, ka teda nad ei uskunud. Nii on see tähendamissõna mõistetaw.

KÕRGEM KAITSE

Dr. prof. J. Zaoh kirjutab: „On palju asju taevas ja maa peal, mida teie koolitarkus pole uneski näinud.“

Tänapäev, kus kõiki asju võetakse äärmise ettevaatusega, ja kus kahtlus eriti Jumala Sõna kohta on ajanud sügavaid juuri, on palju asju maailmas, mida pole juuteline vastama ükski teadusemees. Paljugi saab kätte lihtja usuga.

Küsimus — kas on olemas elu ja mõistustlike olevusi väljaspool maakera, kus nad asuvad, on nad jarnased meile, ühesõnaga: kas oleme ainukesed inimolevused jelles juures lõpmatus maailmaruumis — on juba endistel aegadel äratanud teadlaste keskel huvi ja vaieldust.

Immanuel Kant kirjutas oma „Üldises loodusteaduses“: „Mine, millest koosnevad mitmesuguste planeetide elanikud ja isegi loomad, peab olema palju täielikum ja paindlikum aine.“

Astronoom Mädler: „Seal, kus leiame olufordi, mis võimaldavad elamise, võime jellega kui tõsiasjaga arvestada, et iga maailmakeha on ajustatud jääraste elanikkudega, kes jelle looduseadustega on kohanenud.“ Neid mõtteid leiame paljude teistegi nimeliste teadlaste juurest.

Aga jelles ei ole midagi uut. Piiblis, wanimas raamatus, on kirjeldatud, et enne meie maakera loomist oli taevaste sees olevused, keda nimetatakse „hommikutähtedeks“ ja „Jumala lasteks“.

Seda tõsiasja kinnitavad sõnad Hiobi raam. 38 ptk.: „Kus olid sina, kui mina maailma rajasin.“ Kes on tema mõõdud seadnud? Ehk kes on tema üle nõõri wedanud? Ehk kes on tema nurgakivi alla pannud? Kui hommikutähed ühes hõiskasid ja kõik Jumala lapsed rõõmuga karjusid.“

Apostel Paulus kirjutab: „Sa on taewalikke ihusid ja maapealseid ihusid, aga ise on taewalikude au ja ise on maapealsete au... Seepärast nõtkutan mina oma põlwi Issanda Jeesuse Kristuse Issa ette, kellest kõiki jurguõjasid taewas ja maa peal lapsiks nimetatakse.“

Seega Jumala perekond seisab koos kahest osast: maa ja taewa elanikest, kummaski on isejugune ihu ja au. Maapealsed olevused oleme meie, inimesed; taewalised olevused on aga teiste planeetide elanikud ja Jumala inglid. Viimastest kirjeldame pikemalt.

Kes on inglid? On nad tõelised kehajised olevused või waimud? Uskudes piiblit leiame, et inglid on tõelised olevused, kes iga inimese elus suurt osa etendavad.

Kreeka keeles „angelos“, eebrea keeles „maleach“ tähendab saadikut, läkitust, kuulutust. Luther tähendab jelle kohta: „Seepärast on neil

ka see ilus nimi, jest nad on Jumala poolt saadetud.“ Olgu siinjuures nimetatud, et sõna „ingel“ tarvitatakse ka kõikide Jumala saadikute kohta. Kristus nimetas Kristija Johannest „palge ingliks“; koguduse juhte „koguduse ingliks“.

Inglid ei ole jurnud inimeste waimud, jest enne kui ükski inimene juri, olid juba inglid.

1. Moosj. 3, 24 on teatatud, et kui Jumal saatis esimese inimpaari pärast patulangemist Eedenist välja, siis ta pani keerubid hoidma teed elupuule juure. Keerub on piibli järele inglite würist.

Inglid on loodud olevused, ja neil on ihu ja liikmed nagu inimesel. Prohwet Jeesaja näeb Jumala trooni ja inglid: „Seerawid seifid tema kõrwal, igaiühel oli kuus tiiba; kahega kattis ta oma palet, kahega kattis ta oma jalgu ja kahega lendas tema. Ka ap. Johannes Patmose saarel näeb inglid ning kirjeldab nende käsi, jalgu jne. Nende organism ei ole aga kadumise alla heidetud, neil on äraseletatud ihu ja nad elavad igawesti.

Usklikud ei oota ihu ärapääsemist, waid ihu ärapääsemist, ja nimelt kadumast olekust. See sünnib Kristuse teisel tulekul. Siis oleme surematuse mõttes inglite jarnased, nagu Kristus tähendas: „Sest nad (inimesed) ei wõi mitte enam ära surra; jest nad on inglite jarnased ja nad on Jumala lapsed, et nad ülestõusmise lapsed on.“ Lk. 20, 36.

Inglid, külastades inimesi meie maakeral, on ilmunud mitmesugusel kujul. Nõrd täies taewalikus aus, nagu karjastele Petlema wäljal, prohwet Taanielile jne. Teineford lihtjate meestena walges riides, nagu apostlitele Kristuse taewamineku puhul jne. Külastades Abrahami Mamre tammikus nad isegi sõid neile walmistatud toitu. Wannat, mida Issraeli rahwas kõrwes sõi, nimetatakse „inglite leiwaks“. Kristus rääkis söömisest ja joomisest Jumala riigis Mt. 26, 29. Pärast ülestõusmist Kristus omades uue, äraseletatud ihu, sõi kala ja kärjemett. Lk. 24, 42, 43.

Seega on inglid taewalised olevused, omades tõelise surematu keha. Küüid ehk tekib küsimus, mispärast nad pole meile nähtawad? Wõtame näitena ühe sündmuse Bileami elust. Bileam oli palgatud Moabi kuningaga poolt Issraeli ära wanduma. Soolimata Jumala wastuiseisemisest läks ta teele. 4. Moosj. 22. Tee peal tuli talle Issanda ingel wastu. Bileami silmad olid kõigi taewaliste asjade jaoks sulatud ja ta ei näe kedagi. Gejel aga nägi inglit ja tõrkus edasi minemast. See jai kepihoope, aga asjata. Kuid siis jündis järsku muudatus. Kirjasalm ütleb: „Kui Jehooma Bileami silmad lahti tegi ja ta nägi Jehooma

Tähenäendus tulevikuks

II.

Teinise artiklis leidsime, et Jumal käskis Moosel ehitada maisse templi, „kuju järele, mis sulle on näidatud mäe pealt.“ 2. Moos. 25, 40. Uue seaduse ajal võimaldati Johannesele waadata taewasesse templisse, mis nähtub tema kirjeldusest Ilmutamise raamatus. „Sa pärast seda ma nägin, ja waata, üks uks oli lahti tehtud taewas ja esimene hääl, mis ma otsekui pasuna kuulsin enesega rääkimat, ütles: „Kstu siia üles ja ma tahan sulle näidata, mis pärast seda peab sündima.“ Ilm. 4, 1.

Ilmutamise raamatus leiame täieliku kirjelduse taewase templi ja selles toimuwate talituste kohta. Jumal on seda heaks arwanud meie teada anda, et see finnitaks meie usku ja juhiks meie tähelepanu Kristuse kui uue seaduse Wahemehe tööle taewases templis.

Taewase templi mõiste on paljudele täielikult tüme. Paremal juhul mõeldakse selle all paika, kus asub Jumala aujürg. Nii kui leidsime eelpool, Pühakiri õpetab meie selgesti, et taewas on täielik tempel. „Sa Jumala tempel taewas tehti lahti ja tema seaduse laegast nähti tema templis.“ Ilm. 11, 19. „Sa üks teine ingel tuli templist wälja... ja üks teine ingel tuli altariist wälja.“ Ilm. 14, 15. 18. „Sa pärast nägin ma, ja waata, tunnistuse telgi tempel taewas tehti lahti... ja tempel sai täis suitsu Jumala aust ja tema wäest.“ Ilm. 15, 5. 8.

Meist kirjakohtadest nähtub, et taewas on täielik tempel, „mis Jumal on üles ehitanud, ja ei mitte inimene.“ Cebr. 8, 2. Ühenduses Kristuse preestriametiga taewas kirjutatakse, et „Kristus on tulnud kui tulewa hea asja ülem preester ja ühes ühe ja taie ma telgi läbi, mis ei ole kättega tehtud, ... ja ei mitte sikkude ja wafikate

ingli tee peal seiswat...“ Tähendab, ingel oli juha warem seal, wiga seisjis ainult Pileami silmades; rumal loom nägi tegelikku nähtawat kaju. On palju asju, mida me ei näe filmadega, kuid tegelikult on see ikkagi aine, mida wõime tunda teiste meeltega, näit. õhk.

Kindlat inglite arwu ei ole piiblis nimetatud. Apostel Johannes kirjeldab: „Sa ma nägin ja kuulsin mitme inglil häält, ja nende arw oli mitukümmend tuhat korda kümme tuhat ja tuhat korda tuhat.“ Teiste sõnadega: „mirjaadide mirjaadid ja tuhandete tuhanded“ — seega lugematud.

Mis otstarbeks on inglid loodud, ja mis on nende ülesanne? Paulus wastab sellele järgmiselt: „Eks nemad (inglid) kõik ei ole teenijad waimud, wälja läkitatud teenistuseks nende pärast, kes õnnistuse peawad pärima.“ Cebr. 1, 14.

were läbi, waid oma were läbi. on tema ükskord sinna pühapaiga sisse läinud ja igawese äralunastamise leidnud.“ Cebr. 9, 11. 12.

Püha ja pühim paik taewases templis.

Nõnda kui maapealsel templil oli üks osakonda — püha ja kõige pühim paik — nõnda on ka taewasel templil. Oma esimeses nägemuses Johannes nägi preestriteenistust templi esimeses osas ehk pühas paigas. Nii ta nägi aujürge, mille ees põles seitse kuldkiinlajalga. Ka kõneleakse nägemuses 24 wanemast, kelle käes olid „kuldkaunid täis suitsutamisrohtu, need on püha rahwa palwed.“ Ilm. 4, 4. 5; 5, 8. Sellest kirjeldusest nähtub, et Johannes nägi püha paiga sisetust. Maisse templi pühas paigas oli 24 preestrit abiks ülemale preestriametiteenistusel, samuti on see ka taewases pühas paigas. Johannes selles nägemuses kirjeldab ainult püha paika seal olewate ametiriistadega. Ühes teises nägemuses näeb Johannes ka kõige pühama paiga sisetust, kus asub seaduse laegas. Ta kirjutab: „Sa Jumala tempel taewas tehti lahti ja tema seaduse laegast nähti tema templis.“ Ilm. 11, 19. Seaduse laeka sees oli Jumala kümme kasku ja need hoiti kõige pühimas paigas.

Preester Melkisedeki wiisi järele.

Enne, kui Kristus wõis saada ülemaks preestriks taewases templis, ta pidi saama inimeste sarnaseks. Cebr. 2, 17. Tema tõi oma rahwa eest ohwri, mis on maksu igawesti. „Kellele ei ole tarwis igapäew, nagu illematele preestritele, esite oma pattude eest ohwrit wiia, pärast rahwa pattude eest; sest seda on ta ükskord teinud, kui ta iseenest ohwriks tõi.“ Cebr. 7, 27. Teda kutsuti Jumalast-

Kõige auhjem tõe inglitest on see, et nad on loodud inimeste teenimiseks ning abistamiseks. Seda ülesannet täidawad nad ustawalt. Nad teenisid meie esivanemaid Cedenis. Nad olid abiks Abrahamile ja Lotile, tuues päästmise ja kohtu. Inglid wõtsid osa käsuandmisest Siinai mäel; nad olid wahemehed ilmutuste andmisel prohwetitele. Nad olid esimesed sõnnitoojad karjastele Snnistegija sündimise üle; edaspidi teenisid nad Jeesust kõrwes, Ketjemani aias, ülestõusmisel ja taewaminemisel. Inglid saadawad ka Jeesust tema teisel tulekul ja wõtawad osa kohtupidamisest õelate üle.

Igal inimesel on oma kaitseingel. Laul 91, 11; Mt. 18, 10. Nad on Jumala käsu peale igal ajal walms aitama inimesi. „Jehoowa ingel lööb leeri üles nende ümber, kes teda kardawad, ja päästab neid lahti.“

Fr. Saarela.

Siis ülemaks preestriks, mis toimus pärast tema ülestõusmist, nagu Pühakiri ütleb: „Ja ükski ei võta enesele ise austust, vaid keda Jumalalt ka kutjutakse, otsekui Aaron. Nõnda ei ole ka Kristus ennast ise austanud ülemaks preestriks saada, vaid kes tema vastu on rääkinud: Sina oled minu Poeg, täna olen ma sind jümitanud. Nõnda kui tema teises paigas ütleb: Sina oled preester igavesti, Melkisedeki viisi järele.“ Cebr. 5, 4—6. Waata ka Ap. t. 13, 32, 33. Püha Waimu väljavalamine nelipühil oli teadaanne taewast, et Lu-nastaja pühalik ametisjefeadmine oli toimunud. „Oma töötust mööda ta oli saanud Püha Waimu taewast tunnuseks, et temale kui preestriks ja kuningale oli antud kõik võimused taewas ja maa peal.“ „Wirken der Apostel“, ltk. 28.

Preestriteenistus maises ja taewases templis.

Maises templis ülempreester, ühes 24 preestriga, oli igapäev ümber aasta ametis, tuues mitmesuguseid ohvreid rahwa pattude eest. Ka Kristus, läinud taewa, algas oma ülempreestriametis taewases pühas paigas. Maises templis tarvitati ohwerdamiseks looma werd, tuues igapäev iga ure patu eest uusi ohvreid, kuna taewasesse pühasse paika läks Kristus oma werega, mis on maksim iga patu ja aja jaoks. Paulus kirjutab sellest: „Kellele ei ole tarwis igapäev, nõnda kui ülempreestriks, esite oma pattude eest ohvreid viia, pärast rahwa pattude eest; sest seda on tema ükskord teinud, kui ta iseennast ohvriks tõi.“ „Seepärast oli tarwis, et taewalikkude asjade märgid nendega pidi puhtaks tehtama, aga taewaseid asju endid peab paremate ohwritega kui nendefinastega puhastatama.“ Cebr. 7, 27; 9, 23. Maises templis teenis 24 preestrit ühes ülema preestriga ohwerdamise juures; taewases templis leiame sama arvu wanemaid, kes on ametis pühas paigas. „Ja aujärje ümber oli neli kolmatkümme aujärge, ja aujärgede peal nägin ma neli kolmatkümme wanemat istuvat.“ „... siis heitsid... need neli kolmatkümme wanemat Talle ette maha, ja igaihe käes oli kannel ja kuldkausid, täis suitsjetamisrohtu, need on püha rahwa palwed.“ 3. Jm. 4, 4; 5, 8. Rahve on uuseaduseaegne ohwer, mille Kristus kui meie Suur Ülempreester taewases pühas paigas igal ajal vastu võtab. „Seepärast wiigem tema läbi ikka Jumalale kiituse ohvreid, see on huulte wilja.“ Cebr. 13, 15.

Maises telgis preestrid teenisid igapäev ümber aasta pühas paigas, ja ainult üks kord aasta lõpul läks ülempreester kõige pühama paika, et tuua ohwrit kogu aasta pattude eest, millega kõige pühama paik neist puhastati lõplikult. Seda päeva hüüti juureks äralepitamispäevaks. Sel päeval pidid kõik oma pattu lahutama ja Jumalalt andestamist paluma. Kes jeda ei teinud, need kaotati ära rahwa seas. Waata: 3. Moos. 23, 27—30.

Nii siis kogu aasta festel toodud ohwrid said

Hoolitsege selle eest, et saaksite „Meie Aja“ järjekindlasti läbi 1936. aasta!

alles juurel äralepitamispäeval lõplikult maksimaks Isa ees. Siis kaotati kogu aasta festel kõige pühama paika üle kantud patt lõplikult.

Ka see toiming oli „taewaste asjade märgi ja warju juures teenimine“ (Cebr. 8, 5), kujutades seega Kristuse tõeliku teenistust aegade lõpul taewases templis. Ka taewases templis ülempreester pidi kord aegade lõpul lahutama pühast paigast ja minema kõige pühama paika selleks, et kaotada kõikide aegade patud lõplikult. Seda sünnust kirjeldatakse piiblis selgesti, nimetades isegi aega, millal sellega pidi alatama. „Ja ta ütles mu vastu: Kuni laks tuhat ja kolmsada õhtut ja hommikut mööda saavad, siis peab püha paik saama õigeks tehtud (puhastatud).“ Laan. 8, 14. Sellest pikemalt järgmises numbris. M. O.

ÕILSAIM INIMENE. Algas 179. ltk.

jus nuttis ja palvetas oma waenlaste pärast! Ta armastas neid juurmani. Siin pole ühtegi kirju temaga kõrvutamiseks. Seepärast võime õigusega laulda: „Kui wäga ja mind armastanud ja kuis sa jüda nõuab mind!“

Kristuse weata iseloom.

Päästja kõlbeline iseloom on wõralt kõrgem kui kõige paremate inimeste oma. Seda paganlikud kirjanikud kaebab inimese rikutud seisust ja loomusest. Plutarch ütleb: „Suurjad kired on sündinud inimeses, ega pole wäljast mõjutatud.“ Ta nimetab neid metsloomadeks. Keiser Marcus Aurelius, paganusse tark ja õiline kirju, kaebab: „Ustavus, auhime, õigus ja tõde on maa pealt ära põgenenud taewa.“

Kuid Jeesus on weata, lahastades kõige headuse, õiguse, auhuse tõe — kõige kõrgema moraali. Keegi, isegi tema waenlased mitte, ei saanud tema iseloomus ühtegi wiga wõi ebamoraalse jooni näidata. Peetrus tunnustab temast: „Kes pole pattu teinud, ja selle juurest pole kaawalt leitud.“ 1. Peetr. 2, 22. Siiti iseloomustawalt ütleb Wilip Schaff Jeesusest: „Patua Päästja, imbritseid patusest maailmast, on tõega imeilemismäärat tõuasi; ilim moraalne ime aja loos.“ See on ime ja jääb imeks, mida keegi ei suuda ümber liikata. Keegi pole elanud harrast kõrgem moraali elu, ilma weata elu!

Kristuse õpetus ütleb kõik teised. Tema mäejuulus sõjaldab endas ühhi rõõm tõde ja wäärtust, kui ükski muu teos, mis kirjutatud kellegi teise poolt. Kuid weel juurem on Jeesuse elu. See on ainus elu, mis on elatud ja wäärt elada. Kõikide teiste inimeste elu ilma Kristusest on krahmine, piidamine, tunkeahminime. Jeesuse elupilt on kõrgem teiste omast nagu taewas on kõrgem maast. Tema õpetus ja elu peaks olema tähtsamaks murimiseimeks koolis ja kodus. Temas on meie ideaal; temas on ka meie jõud. E. Meh.

PERGAMUSE KOGUDUS

Kolmas kristlik ajajärk

„Ja Pergamuse koguduse inglise kirjutaja: Seda ütleb see, kelle käes on terav kaheterane mõõk: Ma tean sinu tegusid ja kus sa oled, kus on saatana ajajärg, ja pead mu nimest kinni ja ei ole minu usku mitte ära salanud ka neil päevil, millal Antipas oli mu ustav tunnistaja, keda teie juures on ära tapetud, kus saatana elab.“ Jlm. 2, 12—14.

Pergamus on praegugi linn Väike-Aasias. Oma uhkete templitega, paleedega ja kindlustega ta oli kind filmapaisjvamaid linnu oriendis. Ja ta oli ühtlasi esikohal paganliku kultuse poolest. Seal austati mu seas ebajumalat, millele omistati maa kuu, — kummardati saatana. Sellesse paganlikku linna tekkis apostlite ajal juba varakult kristlik kogudus.

Pöördeaeg.

Pergamuse koguduse mõttis Issand sõnades ennustuses kolmanda kristliku ajajärgu kohta, mis oli 323. ja 538. aastate vahel, nimelt Rooma keiser Konstantin Suure valitsemisest kuni paavstriigi rajamiseni. See on pöördeaeg kristlusele. Toimub otustaw pööre nii seesmiselt kui väliselt, nii õpetuselt kui organisatsioonilt.

Sõna Pergamus tõlkes tähendab — ülendatud. Kristikogudus väliselt ülendatakse, tunnistatakse riigiusuks, aga seesmiselt — waimult ja õpetuselt — kaotab algkristliku omapära. See on aeg, milal traditsioonidele antakse kindel kuu ja maksvus.

Issandal on midagi sellel ajajärgul asetleidwa teguwisji vastu. Issand, kes annud ennustuse, on kujutatud kaheterase mõõgaga käes. Mõõk tähendab hukkamõistmist, karistust ülestumise pärast. Sest saatana on saanud iseäralisel määral wõimust.

Oleks olnud parem koguduse waimulikuks seisukorraks, kui esimesel kolmel sajandil olnud tagasiandmisel oleksid püüdnud edasi, kui et kirik läks ilmaliku meelusega walitseja kaitse ja hoole alla. Läbikatsumistuli pidas koguduse maailmalt lahus, mõjus puhastawalt ja hoidis elawas usus. Wida saatana ei saanud avaliku wõitlusega, seda ta saawutas rahu ja heaolu ajal.

Konstantin Suur hakkas kristlasi toetama, mõttis enda kätte isegi kiriku juhtimise ja oli konfiliide eesistujaks, aga samal ajal oli ka paganliku kultuse ülem teener. Ta las kis enda ristida alles lühikest aega enne surma. Prof. Adolf Harnack' iseloomustab kogu asjakäiku järgmiselt: „Keiser mõtab oja kiriku walitsemisest. Ta on annud seadused kirikust taganejate vastu, on kutsunud kokku juure konfiliile Nikeasse ja on teinud ettekirjutuse Athanasjusele: „Kuma ja nüüd tead minu tahtmist, wõimalda kõigile, kes tahawad kirikuga ühineda,

tatistamata järele. Kui ma saan teada, et sa oled kedagi tatistanud kirikuga ühinemast wõi oled kedagi eemale hoidnud, siis ma saadan kohe ametniku, kes sind minu käsu peale tagandab ja teisele kohale paigutab.“ „Kirikut walitseja“ — see oli tema testament oma poegadele. Konstantinus oli teadlik oma isa religioonipoliitikas ja jatkas seda energiliselt. Kiriku aumwalitus kujundati, ja keisri tahe juhtis kirikut.“ P. Schaff kirjeldab sama muudatust: „Näreltulija Meerole, Domitianile ja Diokletianile ilnuib Nikea sinodile kiriku kaitsejana ja istub piiskoppide, kelledele on weel näha tagasiandmisel järgi, kummardades oma kuldsele troonile. Põlatud jett, kellele nagu tema algatajalgi ei olnud paika, kuhu panna oma pea, tõstetaks riigiusuks, omandab paganliku usu eesõigused, muutub rikkaks ja wõimsaks, ehitab ebajumalate templite kividest kirikud Kristuse ja tema märtrite auks, kaotab kreeka ja rooma tarkused risti kaitseks, lööb kodanlikus seadusandluses jetta, walitseb rahwa elu ja juhib maailmaajaloo wanarit. Ühtlasi kirik mõtab oma riipe koos riigi elanikkonnaga, keisriist kuni orjani, juure koguse maailma ja paganluse.“

Muu seas Konstantin andis (321. a.) esimese pühapäewaseaduse, millega tehti kohuseks pühitse da esimest nädalapäewa. Kristus seadis ja algkogudus pühitset seitsmendat nädalapäewa — hingamispäewa. Määrates ühise pühapäewa nii paganatele kui kristlastele, ta püüis oli muuta paganad kristlasteks ilma raskusteta ja kiiresti. Konfiliil kii deti heaks maksmapandud pühapäew. Esialgu peeti seaduse järele pühapäewa, aga weendumuse järele hingamispäewa. See nähe kestis lüua aega, isegi weel keskajal tuli seda ette ja see on weel praegugi.

Muidugi kõik need asjad ei saanud alguse Konstantinilt, waid lahkuminewad waated olid käärimas juba mõnda aega, alates kohe pärast apostlite aega, see on teisest sajandist. Kui aga oleks puudunud Konstantini isik, siis oleks asi wõtnud teise käigu. Juba Pauluse elutee lõpul hakkasid mõnesugused õpetustulemad maad mõtma, mis Kristuse õpetusest kõrwale kaldusid. Ta nägi ette ja ütles, et „ülekohtu jalaasi on ju liikumas, seni kui see saab wabalt ära, kes seda nüüd wiiwitab.“ (2. Tes. 2, 7.) Tatistajaks oli Rooma walitus, kes ei annud wabadust.

Tõsiselt ümberpöörnud ei jätnud sel ajal mitte maha Jumala sõna õpetusi. Sihtsam rahwas elas usku jügawalt läbi. Õpetuse raskused tulid väljaspoolt, paganlikust maailmawaatetest. Õpetatud mehed püüdsid „jügawamale“ tungida ja langesid

paganlikku kiitkesje. Kuigi see kogudus elab jeal, kus on isäralises mõttes saatana aujürg, siiski jagab Snimese Poeg, kes näeb nende keerulist elukorda, neile kiitust, et nad tema nimest kinni peavad.

Nüüd aga tuleb ilmsiks see, et tõjkriftlasi, kes algkoguduse wainuust kinni pidasid, hakati pidama üldise korra wastasteks. Larwitses ainult lugeda ketserite-lugu, siis wõib näha, et ketserid (ujutaganenjad) on olnud paremad kriitlased kui ortodoksid (õigeusklikud). Kes tahtis olla tõjine kriitlane, see oli nüüd niisama Antipas (tõlkes tähendab: kõigi wastu) nagu kord paganate ülewõimu ajal. Sarnad ütleb: „Wiidi niihästi kriitlikkude häretikute (ketserite) jumalateenistused kui ka paganlikud kultusetalitused linnades karistusseaduste alla ja kuulutati wälja, et sellest ajast peale on riigi kaitse osalised ainult kriitlased, ja nimelt ortodoksid. 380. aasta on kriitliku riigiuse sünniaasta... Nüüd alles on kujunenud uus-rooma absoluutne walitseja, kes ei walitsenud üksnes oma alamate ihu ja wara, waid ka hinge ja südametunnistuse üle.“

Laitus ja karistus.

„Aga mul on piut sinu wastu, et sul neid on, kes kinni peawad Paalami õpetusest, kes Paalakit õpetas pahandust panema Sisraeli laste ette, et nad pidid wõõrjumalate ohwreid sööma ja hoortööd tegema. Mõndasamuti on sul ka neid, kes Nikola usujelksi õpetusest kinni peawad; seda wihtan mina. Paranda meelt, aga kui mitte, siis tulen ma sulle nobedasti ja tahan nendega sõdida oma suu mõõgaga.“ SIm 2. 14—16.

Ssand laidab jelloe koguduseajajärgus seda, et peetakse kinni Paalami õpetusest, see tähendab talitatakse Piileami nõu kohaselt. Piileam omal ajal lastis kõrge taju eest end mõjutada Paalakit. Piileam pidi Ssraeli needma, kuid ei saanud seda teha, ja siis õpetas Paalakit, kuidas wõiks siiski lasta õnnetusel tulla Sisraeli peale, nimelt moabi noored kutjugu iisraeli noored enda poole, ahwatlegu pattu tegema. Paljud läksid kutse peale, joid nende wiinast ja sõid wõõrjumalate ohwrist ning tegid kõlwatust. Ja nii Sumala wiha langeski Ssraeli peale maailma wiiside järele tegemise pärast. Nii oli ka Pergamuse ajajärgus suurte eesõiguste kaudu ahwatlus ilmalikkusele. Ja kogudus andis järele. Kogudus on wõrreldud pruudiga, ja Kristus peigmehega. Kui kogudusele hakkab meeldima maailm, siis ta murrab Kristusele truuduse; ta on abielurikkujad. Nii kirjutab apostel Jakobus: „Teie abielurikkujad mehed ja naisjed, eks te ei tea, et maailma sõprus on waen Sumala wastu? Kes nüüd tahab maailma sõber olla, see saab Sumala waenlaseks.“ Jak. 4, 4. Neeldjamad põhimõtted maffawad tänapäew, mis tolgi ajal. Ei saa olla suurt ühendust Kristuse järelejäijate ja maailma laste wahel. Kõll peafsid Sumala lapsed olema täidetud armastusest patuste wastu, aga nad ei wõi siis-

ki wiimastele kaasa teha. Ei saa teenida kaht isandat. Me siis teenime ühte, ja wihtame teist. Ka ei ole walgulsel ühendust pimedusega. Walguse lastel ei ole huwi asjade wastu, mida armastawad pimeduse lapsed. Aga maailmaga ühenduse hädaoht on praegu niisama suur kui tol ajal.

Samuti oli neid, kes pidasid kinni Nikola jeltsi pahadest wiisidest, see on kõlwatust elust; sellest on olnud juttu juba Gewesuse ajajärgu seletuses. Kõffu wõttes öeldud, Ssanda laitus on selle üle, et ristikogudus kaotab õpetuse ja elu puhtuse. Ssand sõdib nendega oma suu mõõgaga.

Sumala sõna on teraw kaheterane mõõk. See saadab kahetsewale patusele päästmise, kurwale südamele rahu ja nõrgale abiwajajale jõu, wiib imemeje uuestisünnile ja toob temas esile Sumala kaju, kui seda soowitakse. Aga kui inimene on Sumala sõna wastu ja seda tallab jalge all, siis see sõna mõistab tema üle kohut. Nagu mitmel ajajärgul, nii ka praegu Ssand sõdib langenud inimsoo wastu oma suu mõõgaga.

Pergamuse ajal oli tarwis meelt parandada. Aga Seesuse manitjus jäi tähele panemata. Ja nuhtluse läbi pidi tunda saadama tema suu mõõga terawust. See oli nimelt germani tõugu rahwaste mõõk, mille läbi tuli nuhtlus, mis ka purustas Rooma riigi.

Kes wõidab...

„Kõl kõrw on, see kuulgu, mis Waim kogudustele ütleb: Kes wõidab, sellele tahan ma süüa anda warjule pandud mannaft, ja tahan temale anda ühe walge kiwikeje ja uue nime kiwikeje peale kirjutatud, mida ükski muu ei tunne, kui aga see, kes seda saab.“ SIm. 2, 17.

Wõitjale töötatakse kahesugune palk: saab süüa warjule pandud mannaft ja saab walge kiwikeje oma uue nimega, sellega nimelt kujutatakse osasaamist tulewasest taewa röömuust ja wäärilikkusest igawesele elule. Lunastatud saawad uue nime ja neil on õigus süüa elupuust ning igawesesse linna sisse minna. Nagu Jakobus uueks nimeks sai Sisrael ja Sauluse uueks nimeks Paulus, kumbki oma isärasuse järele, nii saab iga wõitja wastawa nime. Seda uut nime mõistab kõige paremini see, kes selle saab, ja Ssand ise, sest selle nimega wäljendatakse tema läbielu Ssandaga. Ürawõidetud kiwfatusjed, palmes wõitlemine Sumalaga, täielik enesepühendus ja ühendus Sumalaga tuletawad selle nime. Millise nime kindlustame oma igapäewases elus igawese elu jaoks? Kas ja tahad teada, kuidas saab olema sinu uus nimi? Tee selleks on selge — wõida! Senikaua jääwad sinu järeleuurimised asjatuks. Siis aga saad ja seda lugeda walgelt kiwilt.

Järgmises numbris toome neljanda kriitliku ajajärgu.

TIIBADETA INGLID...

„Milline ilus pilt!“ hüüdis väikene Ellen vaadates oma uue raamatu kaanele. „Kes on need tiibadega olevused?“

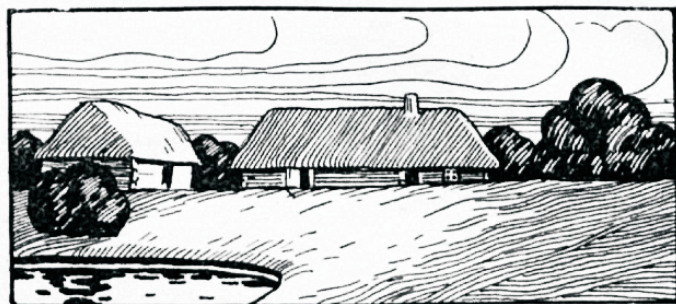
„Need on inglid“, vastas vanem õde Leeni. „Iga inimese jaoks on ingel, kes kaitseb teda hädaohu eest. Kui oleme head lapsed, siis on neil meist heameel, aga kui oleme pahad, siis nad on kurvad.“

„Ma sooviksin mõnda neist näha“, ütles Ellen.

„Meie ei või neid nüüd näha, aga nad näevad meid küll. Siiski ühel päeval me näeme neid, see on siis, kui Jeesus tuleb maa peale ühes oma inglitega. Et kord võiksite näha ingleid, selleks peame olema head lapsed.“

„Mõnikord ema hüüab mind „väikeseks ingliks“, ütles Ellen.

„Mitte küll vist väga tihti“, tähendas õde.

„Oo jaa, kaunis tihti“, kuuldus vastus.

„Tõsi, me võime olla „tiibadeta inglid“, ütles õde. „Me mõtleme inglitest kui headest ja sõbralikkudest olevustest; kui elame nende sarnaselt, siis pole ime, kui meid ka ingliteks hüütakse! Kas sa ei tunne ka mõnd inglitaolist inimest?“

Ellen jäi mõttesse. „Ja, tõsi — tädi Beti — vanaema ja —“.

„Aga kuidas on lugu emaga?“

„Ah ja, ema kindlasti ka. Ta hoolitseb alati meie eest — hommikul esimene, õhtul viimane...“

„Ja“, ütles õde, „mõtleme sellest, kui palju tal tuleb meiega kannatada... Kogu päev ta keedab ja küpsetab, parandab riideid ja aitab meid kõigiti. Ja kui veel vahest haigestume, — siis pole tal rahu öösi ega päeva.“

„Oo ja, ema on parim ingel; ma imestan, et temale pole veel kasvanud tiivad.“

Samal silmapilgul kuuldus akna juures krabinat; üks pea tuli ajalehe tagant nähtavale ja ütles:

„Aga kuidas on lood isaga?“

„Oo, armas kallis isa! Me unustasime, et sa siin oled!“ hüüdsid mõlemad ja jooksid isa juure.

„Muidugi sina, isa, oled ka ingel, aga“ — samal ajal kaisutasid teda kahed käed, „sulle ei ole veel kasvanud tiibu!“

Jakob oma reisul heitis puhkama ja nägi unes redeli maast taevani, millel olid inglid üles-alla minemas. Ärgates ütles ta: „Siin ei ole muud kui Jumala koda, siin on taeva värav.“

ILUSAIM KUUSK

Juba mitu aastat oli väike kuusk kasvanud metsa ääres seltsis oma kaaslastega. Ta oli rõõmus ja uhke oma heast asukohast. Kus oleks veel parem; siin võisid kõik näha

teda ja veenduda tema ilust. Kuusel oli palju sõpru, kes teda austasid. Pääaegu igapäev külastas teda varblasepere, ka leevikesed ei olnud talle võõrad, ja isegi jäne-

sepojal oli ase tema pehmete okste all. Kuid kõige armsam oli tuul. Oo, küll tuul võis jutustada lugusid. Tuul on ju nii palju käinud ja näinud, seepärast teab palju.

Sügise saabudes kuusk hakkas ootama talve. Ta oli juba tüdinud vihmastest sügispäevadest. Oo, tuleks juba lumi, õhkas ta tihti. Ta igatses endale ilusat lumekuube.

Ühel päeval kuuseke vaatas pärani silmil: lumehelbed olid langemas alla maa poole. Lumehelbed tulid järjest lähemale ja viimaks ei saanud kogu ümbruses enam näha muud kui õrnade lumehelvete tantsu.

Õhtu saabudes vaibus sadu. Suur täiskuu tõusis, mille valgusel sätendas kuuse lumekuub, ja okstel läikisid jäätärnid. Kuusk oli veendunud, et ta on ilusaim.

Järgmisel hommikul külastas teda jälle tuul. „Tead, sõber,“ hüüdis ta juba eemalt, „varsti on jõulud!“

„Jõulud,“ kordas kuusk, „mis on jõulud?“

Ja nüüd jutustas tuul kaua ilusaist jõuludest, inimestest ja ka jõulukuusest. Kuusk kujutles endale seda toredust nii kuidas ta veel oskas. Veel kaua pärast tuule äraminekut kumises ta kõrvus: „Ainult ilusaid kuuski valitakse jõulukuuseks“. Mõtles, et kui nii on, siis võib vast temagi sobida. Igatses kangesti saada jõulukuuseks.

Ühel päeval olid lapsed tulemas metsa poole. „Inimesed tulevad!“ hüüdis jännes ja lippas kuuse alt minema. „Inimesed, inimesed!“ piuksusid leevikesed ja ruttasid ka metsa. Kuusk hakkas teraselt ümberringi vahtima; ta tahtis näha inimesi.

„Tulevad vist jõulukuuske otsima,“ sosistas tuul.

„Ah, jõulukuuske, peaksid nad ometi mind valima!“ lausus kuusk.

Lapsed jõudsid metsa ääre ja jäid peatuma. „Vaata, siin on palju kuuski, vast saame siit!“ oli kuulda ühe ütlemist.

„Kindlasti siit,“ mõtles kuusk, ajas end sirgu ja liigutas uhkelt oma latva, et teda nähaks.

Lapsed jätsid kelgu seisma ning vaatasid ja läksid ühe kuuse juurest teise juure. Viimati toodi kelgult väike saag, kumarduti ühe tema kaaslaste juure, ja vähe aja pärast tõsteti ta kelgule. Võõrastav tühi ase jäi ainult järele.

„Teda võeti, mind ei nähtudki,“ nukrut-ses kuusk.

„Vaata, vaata, siin on veel üks ilus kuusk, selle võtame ka!“ hüüdsid lapsed. Enne kui kuusk oleks saanud veel endast midagi mõelda, tundis valusat pistet jalas. Ja siis lamas kelgul; muutus uimaseks.

Kuusk toibudes märkas, et ümbrus on nii imelik. „Kuhu olen nüüd sattunud. Inimeste juure,“ meenus talle. Teda huvitas ümbrus. Tema ümber askeldasid lapsed. Oi, milline toredus, millega teda ehitati! Küll oli tärne ja kuule, ja need kõik läikisid heledamalt kui lumetärnid. Kuusk oli õnnelik.

Siis süüdati küünlad. Palju oli kuusel imetlejaid. Ta juures lauldi. See laul kõlas hoopis ilusamini kui metsa kohin. Iga vähimagi värina juures kõlisesid okstel pärlid ja kellukesed. „Jõulud, need on inimeste jõulud, need on minugi jõulud,“ mõtles ta.

Juba mitmendat päeva seisis ta ehitult inimeste juures. Kuid päev-päevalt tundis kuidas rauged jõud. „Ah, lõpeks juba need jõulud, saaks jälle metsa. — Kas saan ma veel metsa?“ ahastas kuusk. Ta oli tüdinud ja väsinud. Ilusad haljad oksad olid muutunud kahvatuks ja nõelad pudenesid.

Siis ühel päeval kuusk leidis end õues. Ta enam ei märganud, kuidas sinna sai. Imestas, miks teda ei ole viidud tagasi metsa. Ei teadnud ka, kuhu olid jäänud ehted. Midagi ei mäletanud. Tundis ainult, et on roidunud ja tahab puhata.

Nüüd märkas ka kohutava tõe — tema elu on otsas. Ta oli olnud see, mida nii väga igatses. Oli olnud ilus jõulukuusk, ja nüüd ei vajatud teda enam; oli kõlbmatuna ära heidetud, surmale määratud.

Terav valu läbistas veel teda; metsa soovis ta. Veel kordki tahtis kuulata metsa kohinat, leevikeste hõiskeid, näha väikest jänest ja kuulata tuule sosistusi. Tuli meele temal metsas olnud lumekuub ja jäätärnid ning armsad kaaslasted. Okas okka järele langes. Kuusk nuttis... Inimesed olid röövinud temalt elu.

Jälle sadas lund, kattes väikese kuuse igatsetud valge kuuega. „Maga, maga,“ sosistasid helbed. Siis tuli ka tuul — hea ja armas tuul, kaisutas oma väikest sõpra ja laulis talle unelaulu. Ja ta uinus igavesele unele. Ta oli olnud kord ilusaim... V. P.

„Meie Aeg“ ilmub kord kuus. Toimetaja ja talitus Tallinnas, Merepuiestee 14-a. Tel. 509-41.
Vastutav toimetaja: M. Bärengrub. Abitoimetaja: H. Pilt. S. P. Adv. K. Eesti Liidu välisloome.
Aastaks 2 krooni, poolaastaks 1 kroon 10 senti, üksiknumber 20 senti. Tellimine kõigist postiasutustest.

Meie Aeg

Nr. 12
1935

